

Лавренюк І. В.

*Магістр спеціальності 071 “Облік і оподаткування”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,*

Науковий керівник: **Бобровська Н. В.**,
канд. екон. наук,

*асистент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
bobrovskan@tnau.edu.ua*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУТНОСТІ І СКЛАДОВИХ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Розкрито сутність і складові боргової безпеки країни, виявлено основні чинники, що впливають на рівень боргової безпеки країни. Досліджено заходи, які потрібно здійснювати для вирішення проблем, спричинених значним обсягом державного боргу.

Ключові слова: боргова безпека, інвестиції, інновації, держава, внутрішня заборгованість, зовнішня заборгованість.

Однією з найважливіших складових економічної безпеки держави є боргова безпека. Боргова безпека країни є досить складним та суперечливим явищем, оскільки існує багато підходів до визначення її сутності.

Боргова безпека – це такий рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування й ефективності

використання внутрішніх і зовнішніх запозичень та оптимального співвідношення між ними, достатній для вирішення соціально-економічних потреб, що не загрожує втратою суверенітету і руйнуванням вітчизняної фінансової системи [2].

Найбільш суттєво на рівень боргової безпеки країни впливають такі чинники: стан нормативно-правової бази, що регламентує формування державного боргу і використання запозичених коштів; загальна структура та обсяг наявних джерел запозичень, що можуть включати: види валют, умови емісії боргових зобов’язань, їх обслуговування та погашення; стабільність монетарної політики, динаміки економічного зростання; стан соціально-економічного розвитку; стійкість політичного курсу країни; перелік наявних і потенційно можливих боргових інструментів, а також фактичні пропорції між ними і можливість диверсифікації ринку державних цінних паперів; офіційний валютний курс і темпи зростання ВВП; існуюча система управління державним боргом [1].

Якісною характеристикою боргової безпеки держави є визначення боргового навантаження і рівня платоспроможності. Для оцінки цих параметрів світова практика використовує індикатори оцінки рівня боргової безпеки, з-поміж них: співвідношення обсягу державного боргу до ВВП; співвідношення обсягу державного боргу до доходів державного бюджету країни; співвідношення платежів за державним боргом до ВВП; співвідношення планових платежів з обслуговування державного боргу до експорту товарів і послуг; співвідношення платежів за державним боргом до доходів Державного бюджету країни; співвідношення запланованих платежів з обслуговування боргу до суми бюджетних доходів.

Зниження рівня боргової безпеки держави спричиняє: зростання відсоткових ставок на ринку державних запозичень, підвищення рівня оподаткування суб’єктів господарювання, зменшення виробничого споживання в наслідок падіння інвестицій, відплив із країни сукупних валютних резервів, передачу частини державної власності у власність

зарубіжних країн, зниження міжнародного престижу країни, посилення невпевненості населення у майбутнє. Таким чином, на нашу думку, рівень боргової безпеки безпосередньо позначається на рівні бюджетної, інфляційної, валютної та інвестиційної безпеки [2].

Наслідками збільшення державного боргу є: зростання інфляції високими темпами, випередження цін над виплатами заробітних плат, залежність країни від кредиторів та збільшення зобов'язань країни виконувати їх умови, девальвація національної валюти, а отже і погіршення рівня якості життя населення, зменшення його реальних доходів, значне подорожчання енергоносіїв та ін.

Отже, для вирішення проблем, спричинених значним обсягом державного боргу та його постійним збільшенням країні необхідно здійснювати наступні заходи: регулярний нагляд за основними макроекономічними показниками боргової безпеки країни, необхідно сприяти збільшенню чисельності населення та його рівня життя, заохочувати інвесторів вкладати кошти у реальний сектор економіки країни, створити привабливі умови для ведення підприємницької діяльності та збільшення рівня споживання, створити міцну правову базу для розвитку економіки, сприяти збільшенню національних золотовалютних резервів та привабливості державних боргових інструментів, оптимізувати фіскальну політику держави як джерело державних доходів, забезпечити збільшення розміру інвестицій у інноваційну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Вахненко Т. П. Концептуальні засади управління зовнішнім національним боргом України [Текст] / Т. П. Вахненко // Економіка України. – 2007. – № 1. – С. 14-24.
2. Троцька В. М. Боргобезпека України / В. М. Троцька // – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/901>
3. Степаненко А. Оцінка економічної безпеки України та її регіонів / А. Степаненко, М. Герасимов // Регіональна економіка. – 2002. – № 2. – С. 39–54.

I. Lavrenuk. Theoretical essence features and components of debt security.

Summary

The article reveals the essence and components of a debt security of the country, identified the main factors in influencing the level of debt the country's security. The measure that should be implemented to solve problems caused by large volumes of government debt.

Keywords: debt security, investment, innovation, government, domestic debt is external debt.